



ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

На предлог Председника Нашег Министарског Савета, Нашег Министра Војног, а по саслушању Нашег Министарског Савета, на основу трећег одељка чл. 54. Устава Земалског, и по пристању Народне Скупштине, решили смо и решавамо: да се седнице Народне Скупштине, сазване у редован сазив за 1905 годину, читањем овога Указа одложе до 9. априла закључно 1906. године.

Председник Нашег Министарског Савета, Наш Министар Војни, нека изврши овај указ.

3. марта 1906. год.
у Београду.

ПЕТАР С. Р.

- Председник Министарског Савета, Министар војни, генерал, **Сава Грујић** С. Р. Министар просвете и црквених послова, **Љуб. Стојановић** С. Р. Министар иностраних дела, генерал-штабни пуковник, **В. Антонић** С. Р. Министар грађевина, **Влад. Тодоровић** С. Р. Заступник Министра финансија, Министар грађевина, **Влад. Тодоровић** С. Р. Министар унутрашњих дела, **Ив. П. Павићевић** С. Р. Министар правде, **Драг. Д. Пећић** С. Р. Министар народне привреде, **М. Драшковић** С. Р.

СТРУЧНИ ДЕО

ТАЈНА ПОЛИЦИЈА
(из Тасиног Дневника)

(НАСТАВАК)

19.

— Мал' не заборавих да вас упитам — рече ми једнога дана у разговору, на поласку у Двор, ондашњи управник Београда.¹⁾

— Молим?

— Разговарао сам нешто јуче са Његовим Величанством о полицији, па ми Краљ, између осталог, хвалећи бечку полицију, исприча и то: како он у Бечу више пута шета инкогнито; да би избегао оне етикетије, не жели да се за њ зна, па опет, вели, где год тамо дође, поздрављају га са: „Ваше Величанство“...

— Јест...

— Баш ми Краљ помену да вас питам: како то иде код њих... Ви сте били у Бечу, па ћете, сигурно, знати...

—Знам...

— Па како то?

— Краљ не зна, јер му они то не дају ни опазити...

— Хе?..

— Јест... Куд год да се крене Краља прате по два полицијска агента, детектива, и то од оних вештијих...

— Да га чувају?..

— И да га чувају од напада, ако би ко покушао, а и да сазнају све што треба о Краљу, где је био, с ким се састао и т. д...

— Зашто то?

— Па да могу поднети тачан рапорт своме шефу, који после то јавља даље Цару...

— Хм...

— Јест... Тако они раде не само према нашем Краљу, него и са свима осталим владоцима и државним поглаварима, који у Беч долазе; па тако они пазе и на иначе важније политичке људе са стране и т. д.

— То је паметно...

— Баш да подсетите Њ. Величанство на један случај... Он ће се сигурно сетити...

— Кажите... молим Вас...

— Једнога дана, причајте му, Краљ се кренуо у цивилу пешке из хотела „Империјал“. За њим су по обичају пошла и два полицијска агента, који се онде, у хотелу, увек на служби налазе. Један је агенат ишао одмах за Краљем, а други с друге стране по тротоару. Краљ је прешао Рингом у Кернтнерштрасе до Грабена, а одакле окренуо у Планкенгасе... У тој улици постоји велика рукавичарска радња... Краљ је желео да купи рукавице, и уђе у ту радњу... За њим се упути и онај агент, који је за њим ишао.

— То је интересно...

— Краљ приђе за леву тезгу, а агенат за десну. У тој радњи послужују девојке. Једна причека Краља, а друга агента... Краљ затражи рукавице. Девојка му изнесе кутију... Њему се рукавице не допадаху, него затражи другу сорту ит.д.

У исти мах она друга девојка приђе оном агенту, да га послужи. Агенат полако пресави горњи леви крај капута и показа полицијски знак: царски орао.²⁾ Девојка виде с ким има посла. Агенат није, дакле, дошао да што купи, него да врши свој посао... Девојка лако шану „пардон“, радознано погледав у агента... Овај неприметно показујући очима на Краља, додаде: „То је Његово Величанство Краљ од Србије“... Девојци беше мило, Краљ им је дошао у радњу, то је увек за Бечлије особита почаст, па онако радосна, да се не примети, оде брзо до оне своје колегинице и, бајаги око ње

¹⁾ То је било 1886. год. Писац је онда био члан Главне Полиције.

²⁾ Знак је у величини талира. Обојен је прножупто. У среди урезан је царски орао. Када тај знак агент покаже сваки му позиву мора следовати.

нешто тражећи, шапну јој: с ким има посла....

Краљ то не опази, него одабираше рукавице и запиткиваше још за неке сорте... Девојка, поклонив се сада учтиво, додаде: »Молим најпокорније Ваше Величанство, имамо још једну сорту, ја ћу бити срећна да Вам сад одмах изнесем...«

Краљ је овим поздравом био сасвим изненађен. Могао је само нагађати откуда да га познаду. Окренуо се је по дућану да види: има ли још кога.

Онај агенат чинио се као да није ништа чуо. Разгледао је рукавице по кутији, чинио се сасвим невешт... Краљ није могао ни посумњати: да је тај лепо обучени човек са финим манирима био полицијски детектив, који му је на службу одређен...

— Интересантна ствар... Како је све то код њих уређено...

— Другога дана, опет, Краљ је посетио изложбу цвећа на Паркрингу...

— Па...?

— Ишао је тамо опет пешке инкогнито. У дворани је било много света. Краљ се и сам умешао у ону гунгулу. Али, кад је пришао једном одељењу, где беху изложене све могуће врсте ружа — лепа продавачица, дочекав га на уласку, предала му је диван букет са поздравом: »Величанство...« Разуме се, она је добила неколико наполеона, али и Краљ је морао стећи уверење, да не може неопажен остати...

— Полиција је знала?...?

— Наравно, агент га је и ту пратио, па својој познаници неприметно показао, јер је знао: да ће је сигурно изненадити, а можда и бакшиша бити, као што га је и било³⁾...

Али, да поменемо још који случај из послова бечке тајне полиције...

20.

Салцкамергут је један од најлепших крајева аустријске царевине... У његовоме низу дивних Алпа и чаробних језера, чини ми се, најлепши је Гмунден, а најобичнији Ишл.

Ишл је сасвим обична варошица. Никаких других особина, до једино позната по томе, што је то место изабрао аустријски цар, да туна, у летњем дворцу, иза вароши у брдима, проводе оне неносне јулијске дане....

Где је цар — ту су и његове Бечлије...

И са тога је Ишл увек пун гостију...

Враћајући се из Аусеа задржах се овде, да један дан проведем...

Беше око 6 сахата по подне.

На променади пуно народа. Женски се свет изблачио што може бити модерније и богатије... Музика у салонском оделу свира разне, већином оперске варијације... Публика се дала уживању,

³⁾ Краљ Милан био је у Бечу увек омиљен. Једно са тога, што је на двору аустријском радо виђен био, а Бечлије и сувише много полагају на жеље свога цара; а друго, и са тога, што је Краљ на страни био увек издашне руке...

сваки по своме укусу.... Једни шетају, други се хладе сладоледом, трећи се посадили пред киоском, те читају тазе бечке новине, четврти куришу лепој глумици Сандроковој, пети и т. д....

Мало постоја, па се један део публике одвоји са шетнице и упути се радознано варошком мосту...

Са овом гомилом, да видим шта је, кренем се и ја...

Дошав тамо, поређасмо се по трототару с једне и с друге стране улице...

На противној страни, спрам мене, угледах и другог Београђанина, г. Вајферта са породицом... Дакле беше нас већ неколицина из краљеве престонице...

— Кога то ишчекују? — питаху неки радознано...

— Цар долази... Цар долази... — чу се весело говор у публици...

У тај мах зазврјаше кола преко моста.

У њима беше само престолонаследник — Фердинанд од Есте...

Он пројури кроз народ. И већина га поздрави, показав му своје поштовање...

— Сад ће цар! — чу се шапат...

— Како то — упита ме из мога друштва једна лепа чланица београдског друштва. — Цар долази, толики се свет искупио, па ни једнога жандарма... Ено... свега само она двојица на ђуприји?...

— Јест...

— Па јест... где су?... Да је то у нас, овде би било пуно писара и жандара...

— Ха... ха... — насмејаш се ја... Варате се госпођо... И овде има полицајаца...

— Па где су?

— Овде међу нама...

— Ја их не видим...

— Ви их видите, али их не познајете....

— Како то?

— Они су обучени као и ми.

— Ха?

— Тајни полицајци...

— Нико их не зна.

— И не треба да их зна. Они треба и морају да знају нас.

— Хе... — чуди се београдска госпођа...

— Јест... И у колико ми њих мање познајемо, у толико ће они моћи боље да упознају нас...

— Ха...

— Хоћете ли да видите једнога од те госпде?...

— Молим вас... баш бих волела...

— Пазите сад...

И како сам у реду бао мало повучен, ја се сада истурих мало напред, да бих као цара боље видео...

Мора бити да сам се мало више испољио, јер ми се у тај мах окрете један лепо обучен човек, средњих година, и поче са мном врло пријатно разговарати.

— Молим вас... извините... али зашто се оволики свет овде искупио? — обрати се мени.

— Кажу: цар ће мало час овуда проћи...

— Ха?

— Ја...

— Па и ви сте ваљда ради да видите Његово Величанство...

— Јест...

— Ко вам је то? — шапу ми она Београђанка...

— То је... видите... један од оних...

— Хе... — развукоше се, зачуђено на тај глас, мале усне моје земљакиње...

— Да нисмо сувише близу стали? — настави онај човек...

— Мислим, да нисмо...

— Ви сте странац?

— Јест...

— Молићу... одакле сте? — настави он убрзано...

— Занима вас то? — одговорих ја...

— Не... молим... онако питам, јер сам и ја овде странац...

— Охо... — осмехнух се ја, гледајући га неповерљиво...

— Али се и он добро загледа у мене...

— Ви се упознасте — шапу ми опет она моја Београђанка...

— А не — одговорих ја са осмехом. Сад ћемо се тек упознати...

— Ви сте дуго овде настави питање онај човек...

— Тек данас...

— Молим...

— Јест... дошао сам јутрос из Аусеа.

— Из далека сте?

— Из Београда...

— Из Србије...

— Јест... Чух да ће цар проћи, па бих рад био да га видим и ове године како изгледа...

— Ви сте га већ раније виђали?

— Охо... више пута...

Он ме добро промери. Опazio сам, да ме, али врло неприметно, мери, загледа шта имам у руци, је су ли ми пуни цепови на капуту... и т. д...

— Ако смем молити... ви сте... ваљда...

— па зетеже говор, нагађајући како да ме изазове, да се прикажем...

— Ја сам, господине, више година био приближан струци, у којој сте ви — претекох га ја, па га добро загледах у очи...

— Како молим? — упита он доста збуњено...

— Ја сам био, знате, више година члан полиције...

Он се ућута. А ја лагано наставих:

— Ја сам вас одмах познао...

Он ћути...

— Пало ми је у очи ваше интересовање... Знам те манире... И познајем добро вашу корисну и савесну службу...

Он само климну неприметно главом... У тај мах дворска кола затутњаше преко моста.

У њима, без икакве пратње, сам цар Фрања Јосиф, један од најљубазнијих европских владара...

Из хиљаду грла захори се усклик.

Сав онај народ поскида капе. И дубоко се поклони...

Цар, непрестано салутирајући и на једну и на другу страну, поздрављаше

народ оним познатим његовим благим осмејком... Погледах по публици — све то беше блажено. По свима лицима сија радост — Цара су видели...

— С Богом, господине — окренух се оном човеку.

И пођох с друштвом на станицу, да се вратим у Гмунден, где сам се оних дана на осуству одмарао...

Господин полицајац отпоздрави ме врло учтиво, али остаде за мном дуго гледајући...

Још нешто. Када је цар у Ишлу, аташирају се тамо увек по 20—30 најбољих агената бечке полиције... Један део пази на хотеле, други на публику на улици... Када цар излази сви морају бити на пољу. И поменуо сам, како вешто и неприметно сваког у публици промере и оцене.

Још се пази и на ово.... Коњи који цара возе, нарочито се дресирају. Они се терају великим касом, у једном темпу. Никада не застају на улици... На ђошковицама, савијутцима, кола обилазе у шири круг... Јегер је оружан, врло лак, да се устрчи и слети с бока... Где год они на боку што посумњају, опуче још јачим трком.... и т. д.

(наставиће се)

СЕДМИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС ЗА КАЗНЕНЕ ЗАВОДЕ

(СВРШЕТАК)

Конгрес је имао 12 извештаја о овом питању и то одг-ђице Rosa, г.г. Barrett, Henri Joly, Friderich Grossen, Finkey, Ch. Andrasiek, Joseph Bodó, Anjoine Markovich, Giustino de Sanctis, Joseph Kiss, Ernest Kovács, Alexandre Mészáros. Сви су известиоци били сложни само у једноме: да малолетне осуђење треба увек држати одвојено од пунолетних. Али односно начина издржавања казне малолетника, известиоци су се разилазили у мишљењима. Једни су тражили ћелијски систем тврдећи, да је он једино погодан да морално поправи; други су били одлучно противни ћелијском систему налазећи, да је он врло неподесан, да дегенерише малолетнике и физички и психички, и најзад да је немогуће потпуно познати карактер младића, ако је увек усамљен; трећи су били за мешовити систем, по коме би малолетници дању увек били заједно, а ноћу би се раздвајали по ћелијама.

На постављено питање, конгрес је донео следећу одлуку:

1. Сви малолетни осуђеници, за све време издржавања казне, треба строго да буду одвојени од одраслих и пунолетних осуђеника. У овоме циљу треба подићи нарочите зграде или затворе за пријем младих осуђеника, т. ј. треба поставити казнене заводе у које ће се сместити искључиво малолетници.

2. Ови заводи треба да буду подељени према узрасту, карактеру и моралном владању оних, који ту треба да буду затворени.

3. Ћелијски систем препоручује се само за оне, који су осуђени на врло кратко-времене казне, т. ј. месец дана за оне који су млади од 16 година, три месеца за оне који су старији од 16 година. Осуђеници, који имају да издржавају дуго-времене казне треба да их издржавају по прогресивном систему. По овом систему осуђеника треба држати у ћелији за кратко време, и то само у циљу да се може проучити његов карактер. Они који су се врло добро владали и који су се поправили, треба, ако су издржали две трећине (евентуално и половину) казне, условно да буду пуштени у слободу.

4. Основна правила, која треба да важје односно занимања младих осуђеника, јесу ова:

а) За све време трајања казне, сви осуђеници треба да раде и да буду у послу, изузев часове одређене за одмор и оброке.

б) Рад је обавезан за све младе осуђенике без изузетка.

в) Они који су осуђени на дужу казну, треба темељно да изуче какав занат, који ће им касније моћи обезбедити часан живот и сигурну зараду.

г) Млади осуђеници не треба да се баве само индустријским радом, него, нарочито они који су осуђени на дужу казну, и радом на слободном ваздуху као: вртарством, земљорадњом, виноградарством и грађевинарством. Сви осуђеници, који нису у ћелији, треба да се баве пољопривредом.

д) Гимнастика и војно вежбање треба да уђу у свакодневни програм.

5. Настава је обавезна за све малолетне осуђенике и треба да се примењује. Они, који су осуђени на кратке казне, треба да се обучавају у моралу и вери. Они, који су осуђени на дужу казну, треба добро да науче писати, читати и рачунати сва четири вида рачуна. Осем тога, осуђеници, који су даровитији, треба да науче и теорију заната који су изабрали и да се упознаду са грађанским правима и дужностима.

Четврто питање:

Које су најпогодније мере, не рачунајући ту обична васпитна средства, којима би се морално распуштена и покварена деца, која још нису извршила никакво кривично дело, могла спасти од пропасти?

Прво питање:

Треба ли држава да узме у заштиту децу осуђеника?

Која би средства била најпогоднија за то?

Мере, које држава и друштво може да предузме за отклањање криминалитета код малолетника, важније су и од самог начина издржавања казне, јер се оним мерама постиже бољи резултат. Малолетници, који још нису ни једно кривично дело извршили, а који су морално распуштени и покварени, налазе се у једном стадијуму, у коме се још могу поправити и спасти, пре него што су пропали и ступили у злочиначку војску. Стога је дужност државе и друштва, да нађе средства, којима би овакву децу спасла.

Деца осуђеног нарочито прети опасност да падну у злочин. Породица осуђеног после његове осуде често је запустена и налази се у великој беда; и распуштена и беда поглавито дејствују на децу и доводе их у искушење да они врше кривична дела. Из овога изилази да се држава треба да заинтересује за децу осуђеног не само из хуманитарних, него баш из кривичноправних основа.

Како се обадва питања односе на поправање и спасавање морално распуштене и покварене деце, то их је конгрес спојио и за обадва донео једне одлуке.

Прва одлука гласи:

1. Конгрес жели:

- Да државне власти помажу да се деца ради заштите намештају у породицу;
- Да они стварају нарочите школе за предхрану за покварену децу, кад се намештаје у породици покаже недовољним;
- Да оне стварају такође и медицинско-педагошке заводе за анормалну или дегенерисану покварену децу.

Остале четири одлуке гласе:

2. Кад нема породице или кад су родитељи лишени очинске власти, држава је позвана да уз садејство општинских управа, приватних лица и друштва за патронаж, помогне и заштити децу, која би била и материјално и морално напуштена или којима прети опасност да то буду (овде се рачунају и морално распуштена деца осуђеника).

3. Да би се сачувала морално распуштена деца али не злочинци, која имају родитеље, којима је немогуће да се посвете својој деци онолико колико би они сами желели, требало би помагати васпитање деце на тај начин, што ће се помоћи родитељима да побољшају своју судбину.

4. Нарочити државни или приватни заводи треба да буду намењени васпитању деце, коју треба поправити (казнени заводи, школе за поправку, школе за предхрану).

Настава у тим заводима треба да буде стручна и наравствена.

5. У радове, којима се има да сачува морал, треба да дође физиолошка психологија и психопатологија.

Докле не буду подигнути нарочити заводи и установе, потребно је: а) да лекар завода за поправку или побољшање буде лекар, који је искусан у психијатрији, и б) да чланови наставничког особља тих завода буду такође стручна лица.

6. Што се тиче заштите од стране државе, имају се признати као успешне све оне мере, које су, према нарочитим приликама сваке државе, показале да су погодне за заштиту деце, и да се у исто време и према индивидуалности детета могу употребити за васпитање.

Д-р Бож. В. Марковић.

ОДЕЉЕЊЕ ЗА ПРИЈАВЉИВАЊЕ СТАНОВНИШТВА

(НАСТАВАК)

Којим се редом врши распоређивање по презимену показује овај пример, за случај када се презиме почиње са м:

мабп = магкх = мадт = мал =
 мебп = мегкх = медт = мел =
 мибп = мигкх = мидт = мил =
 мобп = могкх = модт = мол =
 мубп = мугкх = мудт = мул =
 мла = е, и, о, у = итд.

Сем овога слога води се још рачуна и о првом сагласнику што би имао доћи после ових знакова. По томе сугласнику врши се деоба листа у кутији и на тај начин је могуће стварати врло велика под одељења.

Распоред по имену код листа врши се такође лексикално али знатно простије. Ту се узме строго азбучни ред у сваком имену и по њему се врши распоређивање Н пр. Распоред би био овакав код женских имена:

Магдалена
 Малвина
 Маргарета
 Марта
 Мартина
 Матилда и т. д.

По занимању распоређују се листе мушких лица по оном истом правилу и реду као што је случај и у берлинском одељењу. Листе оних лица која немају одређеног занимања, распоређују се као и листе женских лица по месту рођења.

Распродавање листа по месту рођења има овде особити начин са свим различан од берлинског.

Листе странкиња или странаца распоређују се по почетном слову државе или дела света одакле је који. Н пр. Из Африке, Азије, Белгије, Бугарске, Енглеске, Немачке, Србије и т. д.

Ако су пријављена лица држављани аустро-угарски распоређују се по почетном слову имена њихових покрајина (провинција) у којој су рођена.

Овај начин распоређивања листа упоотребљава се и у квартовима.

Са овим листама распоређују се и неки други испуњени формулари, и то: *цотерничке* листе за лица, која су потребна властима, а незна им се место становања, и листе *умрлих лица*, које се испуњавају по квартовима према списковима умрлих лица, што их општина бечка свакога дана шаље свима квартовима.

По тим списковима дужност је кварта да учини потребну преправку или забелешку по својим регистарним списковима и да попуни нарочите формуларе за свако умрло лице из својег кварта. Ове формуларе квартал је дужан послати у централу, где се стављају у ред са осталим пријавним листама активнога одељка. Ако је умрло лице пре тога било пријављено, његова се пријавна листа остави у антикваријат. Посмртна листа задржава се у реду за 10 година. После тога времена и она се извлачи и ставља у антикварски одељак. За умрла лица, чија су имена била забележена у фамилијарној листи, само се стави забелешка о њиховој смрти.

Умре ли преставник породице, листа се та има изменити, да у место ње, на одговарајућем месту, дође друга листа под именом удовице или најстаријег члана у породици, а прва се стави у антиквар-

ски одељак. Тај посао не врши одељење по званичној дужности, већ је за ту промену позвана да се стара удовица новим пријавама и ако стан није променула. Тако је у теорији, а у пракси се често дешава да остаје по старом.

На пријавне или одјавне листе, тек по неком изузетном случају, стављају се овде забелешке.

То је због тога што ово одељење служи бечкој полицији само за давање обавештења о адресама појединих људи, а не и за другу сврху.

Случајеви рођења не достављају се. Може неки грађанин имати после одјаве још доста деце и она неће бити забележена у листи ни после 20—30 година, ако се он из стана није иселавао и приликом пријављивања и њих уврстио у листу.

Случајеви женидбе и удадбе већ се достављају. То се чини прво квартовима а преко њих овом одељењу. Ти се случајеви заводе по листама али не са таквом тачношћу и одређеношћу као у немачкој.

Листе удатих женскиња одмах стављају у антикваријат.

Пре 10—15 год. покушавали су да уведу у праксу, да у антикваријату сачувају само једну листу на чијој би полеђини стављали остале адресе становања. Те су листе имале да служе истој сврси као и регистарни листови у немачкој, али су од тога после извесног времена одустали због показане непрактичности. Разлог је јасан. Пријавним листама бечка полиција добија не само податке о променама станова већ и о променама у породици, а у немачкој се те промене, као што је напред наведено, на други начин прибављају. Према овоме, ако би се у бечкој полицији сачувала само прва листа и на њој писали нови станови, не би имали податке о доцнијим променама у породици.

Код оваквог начина прибирања пријавног материјала, тешко је и вршити тачну и потпуну контролу, да ли се грађанство тачно и уредно пријављује. Она се више оставља, као и у нас, личном узимању појединих органа, но неком правилном и систематском раду. Код њих се може догодити случај, да се неко лице данас пријави под једним именом а сутра под другим, па да се пријављивању то не види; може се догодити и случај, да се данас неко пријави са једним подацима о себи, а други дан са другим, па да и то не падне у очи полицијском органу, који његову листу добије на сређење. Таквих случајева ретко може бити у немачком одељењу.

Казато је напред, да постоји у одељењу и одсек за сређивање хотелских пријава. Тај одсек такође има два одељка. У првом су сређене пријаве лица, која станују у хотелима, а у другом се одсеку распоређују одјавне листе тих лица.

Ово распоређивање пријава и мушких и женских заједно, врши се по почетном слову и првом самогласнику имена пријављеног лица. Тако се исто распоређују и одјавне листе другог одељка.

Кад се неко лице одјави из хотела, извлачи се, из првог одсека његова пријавна листа и као непотребна се или уништава или, за неко време, оставља на страну а у други се одсек стави одјавна листа, да тамо остане 5 година. Пријавна листа у том случају није потребна с тога, што у одјавној листи има и пода така о томе, кад се то лице доселило.

Постоји на послетку и одсек, у којем се распоређују листе попуњене протоколним трговачким фирмама. О тим пријавним листама није напред ни било говора. И њих прибирају квартави од власника радњи.

Распорјеђивање се врши лексикално, а сем тих пријава, централа добија, недељно по један пут, ради исправке, све промене у фирмама по списку. О тим променама у фирмама квартал је по званичној дужности позван да води рачуна и да то доставља централу, као што та дужност припада и сопственицима фирме према кварту.

И у овом одсеку, као и у одсеку хотелских пријава, постоји такође пракса, да се имена тражених лица или фирми забележе на засебне формуларе, и да се они распоређују заједно са листама.

Бивше фирме не извлаче се из реда, већ се назначи на њима да више не постоје.

Ако нека фирма падне под стечај о томе одељење добија извештај од суда.

При распоређивању ових пријава узима се као правило, да се оно врши по презимену, ако на фирми има презимена, иначе по главном наслову фирме.

Пређе је постојао и одсек за контролisanje странаца, али је у току времена укинут, и тај посао сада ради политичко одељење.

Централно одељење служи за давање адреса појединих грађана у Бечу, и то приватним лицима уз извесну таксу а властима бесплатно.

За једну адресу плаћа се 10 хелера.

(наставиће се)

В. Лазаревић.

ДЕФИНИЦИЈА И КЛАСИФИКАЦИЈА ЗЛОЧИНА

са гледишта економског

Dr. V. A. Bongers

А. Дефиниција

Злочин је, на првом месту, саставни део велике категорије казних акта. Пошто ови акти нису и не морају увек бити злочини, то је потребно, да се појам злочина што тачније одреди и прецизира. Ово се, пак, по нашем мишљењу, може најбоље постићи сукцесивним издвајањем свију оних група казних акта, који нису злочини.

Прво издвајање у тесној је вези са питањем: „шта је казнимо?“ Не може се квалификовати као злочин акт, против кога војују један или више чланова друштва, ако социјална група, којој они припадају, није против овог акта. У овом

случају реч *знати* био би врло неопредесан израз и приближавао би се личној освети. Исто тако не може се квалификовати као злочин акт учињен групом личности, као саставног дела једног друштва, против сличне групе истог друштва — акт који би био праћен отпором последње групе. Ово би било тако звана *ошита освета*, која у ствари није ништа друго до *рат*.

Друго издвајање тиче се *природе* казне. Акти, који имају за последицу само морално неодобравање, нису злочини. Из овога провизорно излази: да је злочин акт, учињен међу групом личности, које образују социјалну заједницу, чији је творац кажњен било целом овом групом, било једним њеним делом или нарочитим органима у име целе групе, казном, много тежом но што је *морално неодобравање*.

Лако је, међутим, увидети, да се ова дефиниција односи само на формалну страну злочина, и да не садржи никаквих одредаба о његовој *суштини*. Потребно је, дакле, обазрети се и на његову *материјалну страну*.

Злочин је, као што смо рекли, један казни акт, чија је суштина у врло тесној вези са питањем: је ли овај акт, посматран са гледишта *биолошког, анормалан?*

Одговор на ово питање, које је од највеће вредности за етиологију злочина, мора бити *негативан*.

Са гледишта биолошког готово сви злочини (изузев неколико сексуалних) морају бити увршћени у ред нормалних акта. Процес, који се развија у мозгу жандарма приликом убијања крадљивца, који покушава да се спасе бегством, потпуно је идентичан са процесом, који се развија у мозгу бегунца приликом убијања полицијског органа који га гони. При свем овом, друштво је само други акт оквалификовало као злочин, а не и први. Са гледишта биолошког, убиство, дакле није *анормалан акт*: историја и социјологија доказују, да се свуда и свагда, кад год се сматрало за потребно, убијало. Нико не може тврдити, да су учесници рата личности биолошки ненормалне.

Ова иста опсервација може се применити и код телесних повреда. Ни један антрополог неће и не може тврдити, да су органи полицијски, који би злостављали штрајкаче, биолошки ненормални, као год што то у ствари нису ни штрајкачи, који се од овог злостављања бране. То су само социјалне околности, које ову одбрану квалификују као злочин, и које с друге стране, чине, да се поступци полицијских органа не сматрају као такви.

Све ово вреди и за крађу. За време векова сматрало се (у социјалним радовима то се и данас понекад чини), да војници имају право да пљачкају побеђеног, и због овога их нико није сматрао као биолошки ненормалнога бића. Међутим између ових акта и поступака обичнога крадљивца, нема апсолутно никакве биолошке разлике; за антрополога је сасвим споредно, да ли се краде у велико или на мало.

Ако, у овом смислу, продужимо и даље истраживање о суштини злочина, доћи

ћемо несумњиво до закључка: 1) да су злочини саставни део неморалних акта, и 2) да су ови акти теже *природе*.

Зашто се злочин сматра као акт *неморалан*?

Ово питање не може се никако решити поименичним гласањем, т. ј. посебним одговорима на питање: *зашто се тај и тај акт сматра као неморалан?*

Неодобравање морално јесте, пре свега, питање осећаја. Човек обично није у стању да објасни: зашто један акт одобрава, а други осуђује. Једина социологија може решити ово питање, доводећи у однос акте, који се сматрају као неморални, са социјалном организацијом друштва. А пошто се социјална структура непрестанце мења, то се и појмови о ономе што је неморално (па дакле и казним) мењају, заједно са овим модификацијама.

Посматран, на овај начин, са стране материјалне, *злочин је акт, који знатно вређа интересе извесне групе личности* (акт антисоцијалан). Међутим, и ова дефиниција није још потпуна, пошто се многи акти ове врсте не могу сматрати као злочини. Један конкретан пример покаже нам најбоље шта јој не достаје.

Пре кратког времена унет је у холандски казни законик један нов параграф, који прописује казну затвора од неколико година за железничке службенике у случају штрајка. Пројект овог закона изазвао је велико незадовољство међу организованим радницима, док је буржоазија налазила, да је штрајк железничара у толикој мери неморалан акт, да га треба оштро казнити. Најзад је пројект усвојен и поред најживљег протестовања радничких посланика.

Јасно је, према овоме, да горњој дефиницији злочина треба додати још и то, да се њиме — злочиним — вређају интереси већине, т. ј. оних, који располажу влашћу — моћи. Само онај, који има моћи да казни твораца извесног акта, може тај акт оквалификовати као злочин. Да су у наведеном случају раднички посланици били у већини, штрајк железничких органа не би био увршћен у ред неморалних акта. Из овога опет излази, да је у сваком друштву, које је подељено на класе: повлашћене (која господари) и потчињене, казни закон удешен, у главном, према жељи прве класе. У данашњим казним законима нема готово ни једног параграфа, који би искључиво штитио интересе потчињене класе. Ретки изузеци могу се објаснити само тиме, што ова класа није свуда потпуно лишена моћи.

Пре него што бисмо закључили ово наше излагање о дефиницији казне са гледишта економског, осећамо потребу да се обазremo и на питање: *какав је циљ казне?*

У казни, онаквој каква је прописана у данашњим казним законима, има елемената разне природе. Циљ њен на првом месту, лежи у осећајима освете, појачаним злочиним, коме треба дати сатисфакцију. Тек после овога казна има за циљ:

1. *Да злочинца стави у немогућност, да наноси штете друштву, било за свагда или само за извесно време.*

2. *Да злочинца, а у исто доба и остале личности заплаши, и*

3. *Да злочинца поправи, у колико је то могуће.*

Већина криминалиста не мисли, да се казна већим делом јавља као манифестација освете. При свем овом неоспорно је, да онај, који захтева да извесно лице буде кажњено због повреде законских прописа, без обзира на то да ли ће ова казна што користити кажњеном и другима, — хоће у ствари да задовољи своје осећаје освете. Најдуховитије теорије нису успеле да демантују овај факт. Они, који са нарочите висине презиру старе народе због познатог принципа: *око за око, зуб за зуб* јесу, међутим, у овом погледу на истом нивоу са презренима.

Непотребно је помињати да је мањина, која из казног законика хоће да искључи сваку идеју освете, и која казну сматра као средство друштвене сигурности, а у колико је то могуће и као средство за поправку злочинаца, још толико немоћна, да њено мишљење данас није готово ни где остварено.

Наш је дакле закључак овај: *казна је акт, извршен у средини једне социјалне заједнице, којим се знатно штете интереси свију или већине чланова ове заједнице, и чији се творац због овога кажњава целом заједницом, или једним њеним делом или нарочитим органима у име целе заједнице, казном много тежом но што је морално неодобравање.*

Да би се испитали узроци злочина, потребно је претходно решити питање: *зашто извесне личности наносе штете онима с којима су у социјалној заједници? Другим речима: зашто човек ради егостички?*

Порекло егостичких акта у опште.

Који су узроци егостичких акта? Зашто један човек наноси штету своје ближњем?

Одговори на ова архистара питања могу се поделити у две главне групе: прва ове узроке приписује самом човеку, а друга друштвеној средини.

Већина научника, који се бави овим питањем, решава га у корист *урођеног* егоизма. Ови научници мишљења су, да је човек егоиста по самој природи, и да га друштвена средина не може ни у колико изменити. Да би ово мишљење могло бити примљено као тачно, потребно је доказати, да је егоизам међу људима *свагда и свуда био један исти*.

Други научници, међу којима се налази велики број познатих социјолога, сматрају такође егоизам као основну црту човеку, али у исто доба мисле, да се он мало по мало смањује у корист алтруизма. Да би се, пак, ова хипотеза могла примити као тачна, потребно је доказати: 1) *да су народи на нижем ступњу цивилизације већи егоисти од нас*, и 2) *да је егоизам урођен и животињама, од којих је и сам човек произашао*.

Ова теорија од огромне је важности за криминалну науку, нарочито у вези са познатим тврђењем Ломброзовим: *да је злочин манифестација атавизма*. По њој

би, дакле, злочинац био *дивљак* у данашњем друштву.

Није, међутим, ни мало тешко доказати нетачност ове теорије. Довољно је, ради овога, прочитати једно од бољих зоолошких дела, па одмах увидети, да се она на овом терену не може одржати. Има животиња, које су потпуни егоисти, као што је н. пр. једна врста грабљивица у Јужној Америци. Птице ове, затворене у исти кафан, боре се на живот и смрт. Друге животиње, напротив, а нарочито инсекти, показују у највећој мери алтруистичке осећаје.

Од куда ова разлика у социјалним инстинктима између појединих врста животиња?

Неки су мишљења, да њен узрок треба тражити у разлици интелектуалног развића ових животиња, али је ово мишљење нетачно већ и с тога, што многе животиње, код којих су социјални инстинкти развијени у најјачој мери, као н. пр. пчеле и мрави, стоје на много нижем ступњу умног развића од птица и сисара, код којих су ови инстинкти ање развијени.

Испитујући животиње које живе у заједници, учинемо врло лако, да је *њихов заједнички живот у исто доба и њихово најмоћније оружје* у борби за егзистенцију. Без оваког живота њима би било немогуће или скоро немогуће да ову борбу издрже. То је, дакле, *нагон за самоодржањем*, који је био повод да се код слабих и недовољно заштићених животиња развију социјални инстинкти. Разуме се већ, да су се ови осећаји доцније још више развили путем навике и подражавања.

Једна од најкарактеристичнијих црта социјалних животиња, јесте *задовољство*, које осећају живећи у заједници. Има ваздан примера, који неоспорно доказују, да се овакве животиње, издвојене из заједнице и усамљене, осећају толико несрећнима, да често пута свршавају и са самим животом. У вези са овом особини стоји и *пожртвовање*, које се, понекад, плаћа, такође, и самим животом. Ова особина још је више појачана жељом, да се задобију похвале или избегну укори, која се жеља може јавити само у заједничком животу. Онај, који живи у заједници с другима; који у томе налази нарочитог задовољства, и чији су интереси идентични са интересима групе којој припада, мора бити осетљив према одобравању или неодобравању својих акта. Одсуство говора код животиња једини је узрок, што похвале и покуде нису код њих врло велике.

* * *

Јесу ли народи на нижем ступњу цивилизације већи егоисти од нас?

Ево како славни испитивач Нанзен описује Ескиме, међу којима је провео дуже време:

„Од свију људи, које је Бог створио, Гренландец је најморалнији. Доброћудност, мирољубивост и трпељивост главне су црте његовог карактера. Гренландец и не помишља да кога вређа, нарочито избегава сваку грубост у говору и увек

се стара, да је са свима у што бољим односима. Не противречи радо, чак и онда када је противно уверен о ономе што му се прича. Сваки приговор облачи у најблажу форму и вешто избегава, да отворено укаже другом његову неистинитост, чак не говори другом и оне истине, које су по мишљењу његовом за овога непријатне. У оваквом случају радије ће се послужити неодређеним изразима, чак и ако се то тиче тако незнатних ствари, као што су ветар и време. Његова мирољубивост иде тако далеко да, у случају кад је покраден — што, наравно, ретко бива — никад не тражи своје ствари натраг, ма да обично зна ко је крадљивац.

Једино што Ескимову срећу може да помути, то је, кад види другог у невољи, према којој се понаша као какво *сажаливо дете*. Прва и најглавнија дужност, управ закон сваког Гренландца, јесте: *помоћи другоме*.

Али једна од најлепших и најмаркантнијих црта у карактеру Ескимца, јесте њихова *часност*. За Ескимца је од велике важности, да се може ослонити на своје ближње и суседе. Да би ово међусобно поверење било и остварено, потребно је да се сваки према другоме часно опходи.

Најгоре што се једном Гренландцу може десити то је, да буде исмејан или презрен од својих суграђана.

Скоро у овом истом правцу описује *Д-р Вајц* и Индијанце из предела Орегона:

„Народи ови сматрају као врлине: *часност и љубав ка истини, храброст, послушност према родитељима и старешинама, и љубав према жени и деци*. Код њих и њима сродних племена злочини су врло ретки, а утицај старешина врло велики. Међусобна љубав и пријатељство развијени су међу њима у највећем степену. (наставиће се)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

— У § 18. Казненог Законика одређено је у чему се састоји казна губитка грађанске части, и сазато кад се она по самом закону губи. По овом законском пропису, лица осуђена на смрт, робију или заточење губе по самом закону, чим им пресуда постане извршна, право на сва државна, црквена, општинска или друга јавна и почасна звања, затим право да могу бити народни посланици, изабране судије, сведоци, пуномоћници, тутори, стараоци и т. д.

У § 58. овог истог законика стоји међутим, ово: „Ако би кривац имао пуних шеснаест година, а још не би навршио двадесет прву годину, моћи ће се осудити и т. д. *Ни у каквом случају они се неће осуђивати на губитак грађанске части, нити ће се на њих примењивати пропис §-а 18. овог законика*“.

Закон о општинама у свом 114. члану, поред осталих услова за општинског де-

ловођу тражи још и то: „да није никад осуђиван за злочинства, преступе или иступе учињене из користољубља“ (т. 3.).

Код оваквог стања ствари настаје питање: може ли бити деловођа општинског суда оно лице, које је, као малолетно, било осуђивано за дела која повлаче губитак грађанске части, ако има све друге услове који се по закону траже?

— На ово питање одговарамо:

Наређење закона о општинама, о коме је реч, потпуно је јасно и разговетно после израза: „*да није никад осуђиван*“, и нема никакве везе са повраћајем грађанске части.

Да законодавац нарочито није хтео допустити овим лицима да могу бити општинске деловође, без обзира на то што су осуђивана као малолетна (§ 58) или што су доцније повратила изгубљена права (§. 349. Кривичног Поступка), види се и из чл. 32. Закона о општинама, у коме је реч о праву гласања на општинским зборовима, и по коме овог права немају: а) који су осуђени због злочинства, *док не поврате грађанску част*, и б) који су осуђени на затвор са губитком грађанске части за време, *док им је она пресудом одузета*. Док је у овим случајевима законодавац водио рачуна о осуђеним личноствима, и допустио им, под извесним условима, право гласа на општинским зборовима, дотле у својим одредбама о општинским деловођама употребом речи „*никад*“ искључује свако повољно тумачење у корист ових лица.

И још нешто:

За иступе из користољубља, за чије је извиђање и пресуђење надлежна полицијска и општинска власт, не може се нико осудити на губитак грађанске части, па је ипак законодавац и овим лицима забранио, да могу бити општинске деловође.

Сви они, дакле, који су ма кад били осуђени за злочинства, преступе и иступе из користољубља, не могу бити деловође општинских судова.

II.

— Тач. 16-ом чл. 86-ог Закона о општинама стављено је у дужност општинском одбору, да почетком године бира 12 грађана, од којих се за сваки збор бирају коцком четворица за гласачки одбор и њихове заменике.

Чланом 39-им овог истог закона (измене и допуне од 3. децембра 1905. год.) наређено је пак, да се за избор општинских чланова бира нарочити бирачки одбор, па је у исто доба прописан пут и начин како се то врши.

Пошто су измене и допуне чл. 39. позније — млађе, то настаје питање: да ли тач. 16. чл. 86. има данас какве вредности? Ако има, т. ј. ако она и данас вреди, онда у чему је разлика између ње и чл. 39. поменутог закона?

— На ово питање одговарамо:

Наређење чл. 39. специјално је и односи се само на бирачки одбор за избор општинских чланова; за све остале збор-

ске одлуке вреде наређења из тач. 16. чл. 86. Закона о општинама.

III.

— По чл. 112. Закона о општинама, свака општина, која има преко 500 пунолетних грађана, мора имати свога нарочитог благајника, кога бира и отпушта општински одбор, ну који може бити један од изабраних кметова, и који ће као одговорни рачунополагач руковати општинском касом.

Могу ли општинске деловође бити у исто доба и општински благајници, кад им се то ни овим нити икојим другим законским прописом не забрањује?

— На ово питање одговарамо:

Општинске деловође не могу у исто доба бити и општински благајници из ова два разлога:

а) што је закон општинским деловођама доделио сасвим друге дужности (чл. 115), и

б) што закон изрично наређује, да општина преко 500 глава мора имати нарочитог благајника, и допушта изузетак од овог општег наређења само према кметовима.

Кад дакле у овом законском пропису нису споменуте и деловође, онда они и не могу бити једновремена и деловође и благајници општинских судова.

IV.

— Ни једним чланом Закона о изменама и допунама у закону о општинама од 3. децембра 1905. год. није објашњено како се има извршити избор једног кмета у општини састављеној из више села, а после општег избора, т. ј. на случај кад кмет умре, или да оставку, или му се на ма који други начин место упразни?

У чл. 53. поменутог закона казато је, истина, ово: „Ако се избор врши ради попуне упражњених места општинских часника, онда се на листи ставља потребан број из места упражњених општинских часника,“ али се ни из овог законског прописа, као год ни из осталих, не види: да ли ће у избору кмета за једно село, које припада општини састављеној из више села, учествовати само бирачи из села које себи бира кмета, или бирачи из целе општине, као и на општим изборима? Ако у избору учествују само бирачи села за које се кмет бира, како ће се поступити у случају ако у овом селу нема онолики број бирача, колико је у смислу чл. 53. в потребан за предлагаче кандидатских листа?

— На ово питање одговарамо:

По чл. 100. Закона о општинама, у општинама састављеним из вароши и села, или из више села, мора бити онолико кметова колико је места, и ови кметови морају бити из места за која се бирају.

Према овоме, кад се упразни место једног сеоског кмета, онда се на његово место мора бирати лице из истог села. Кандидата, односно кандидатских листа може бити више, а за изабраног огласиће

се онај, који добије највише гласова. Пошто се пак, по данашњем закону, само општина (а не и село) јавља као изборна јединица, то и сви грађани дотичне општине имају право учешћа у овом избору, при коме се такође, као и код редовних избора, морају испунити све законске формалности. Самим овим искључена је могућност оскудице предлагача за кандидатске листе.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Стеван Цолић, прекупац из Баточине, решењем првостепеног ђупријског суда стављен је под истрагу и у притвор због више злочинних дела, но сада се налази у бегству. Стеван је стар преко 50 година, смеђ, просед, у сукненом је, похабаном оделу, на глави има шубару, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да Стевана потраже у својим домањима и пронађеног стражарно спроведу поменутом суду позивајући се на Бр. 5450.

Милош Недељковић, тежак из Јарменовца, побегао је од свога оца и са једним лажним писмом узео од Саве Кнежевића, гвожђара из Београда, девет комада акција рудничке акционарске задруге, које је његов отац код овога био заложно. Милош је у друштву са Милошем Кретићем, сајцијом из Јарменовца, а стар је 19 година, висок, смеђ, по лицу роав од богиња, од одела има гуњ и чакшире од шајка, на глави шубару, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за Милошем трагају и пронађеног упуте начелнику среза качерског с позивом на Бр. 2242.

Рачо Иванов, родом из Бугарске који је био у Трнеком затвору због убиства, по занимању памбас, 5. тек. м-ца, ноћу, побегао је из затвора и по свој прилици пребеглао у Србију, Рачо има 27 год., средњег је раста, косе и очију црних, бркова малих и црних, у оделу је турском са гајтанима од сивог сукна. На молбу овдашњег бугарског заступништва, министарство унутрашњих дела наређује свима полицијским и општинским властима, да на овог обрате најживљу пажњу, а на случај проналаска да га притворе и о томе надлежним путем одмах известе министарство с позивом на денешу Бр. 4931.

Милан Ристић, тежак из Шепшина, који је служио код Луке Гајића, у Малом Пожаревцу, украо је од свога газде 130 динара и служитељску исправу, па је побегао. Милан је стар 24 год., средњег раста, плав, ђосав, ноге су му избачене у ноље, средњи прст десне руке расечен му је. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за крадљивцем учине потеру и пронађеног спроведу начелнику ср. грочанског с позивом на Бр. 1908.

ТРАЖЕ СЕ

Милана Павловића, штампарског радника, тражи начелство округа крагујевачкога

актом својим Бр. 25289 од 1905. године. Пронађеног ваља упутити поменутоме начелству.

Илију Богдановића, родом из Македоније, тражи начелство округа крушевачког, где одговара за крађу. Начелство наређује трагање за њиме актом Бр. 1093.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

У 3. броју „Полицијскога Гласника“ од ове године изнели смо потерницу за **Стојадином Николићем**, из Буљана, који је био побегао из притвора полиције у Сењском Руднику. По тој потерници после неколико дана ухваћен је Стојадин у Шалудовцу (општина горњомутничка, срез параћински) и спроведен истражној власти, која га је тражила.

У самој тој потерници назначено је, да је неко непознато лице с поља обило катанац на апсани комесара полиције у Сењском Руднику, па тако омогућило Стојадину бегство, ну ево како он прича о томе својом бегству:

— Са мном су били у апсани **Милисав Пандуровић**, из Сења, и Муша Милошевић, скитница. Први је одговарао са мном заједно по истом делу, а други је издржавао затвор због скитње. Милисав је стао непрестано наваљивати на мене, да побегнем из притвора, те да не лежим за бамбадава, а кад ја будем побегао и не будем у рукама власти, онда ће власт и њега пустити, те ће се и он отрести неспособне руке, а и могуће робије. Ја у почетку нисам хтео на то пристати, али ме је он и даље подстицао, обећавајући ми награду од 50 динара, па га је у томе потпомагао и Муша Милошевић, и тако се ја најзад приводем на бегство. Уз припомоћ њих двојице подметнем цигље између врата и рагастова, одоздо до средине где је била реза, почнем одвајати врата тако да се могла рука провући, ухватим катанац, па га шинком, којом смо царали ватру, разбијемо, скинемо, извадимо цигље, врата попусте, реза падне и тако је излаз био слободан. Одмах сам изашао сам из апсе, понова наместио резу на шип, а катанац бацам ту у близину. За тим сам побегао право у Буљане, одакле у Шалудовац, и ту сам и ухваћен.

Стојадин је одавно наклоњен био непоштедном животу. Још пре неколико година отишао је од своје куће и почео скитати по околним селима, живећи на рачун околине. Највише се задржавао у Сењу (срез параћински). Ту је неко време и служио, док се није упознао са Милисавом Пандуровићем из истога села. Заједно су чували стоку, а кад је Стојадин био без службе, налазио је уточишта на колиби Милисављевој, која је над самим Сењским Рудником. То је њихово другарство имало последице у Сењу, јер је често нестајало овоме прасе, ономе јагње, овца и друго.

У свом последњем заједничком послу нису били најбоље среће. 12. децембра прошле године договорили су се у Милисављевој колиби, да сиђу у Сење до Ђорђа Пандуровића, механиције, за кога су знали да има лепих прасади. Кад су дошли код овога, прво развале капију, уђу у авлију и са дрвљаника узму секиру, њом обиђу катанац на подруму, и из овога истерају прасад. Ухвате два прасета, ту их покољу и однесу у Милисављево колибу. Једно прасе одмуде на вагри, друго ошуре, и длаку баце у ватру,

да би прикрили сваки траг. Да би били још сигурнији да неће бити пронађени, завију прасад у једну сукњу (коју је Стојадин раније украо), однесу их код једног сена на две стотине метара далеко од колибе, ту ископају рупу и закопају их. То су место претрпали снегом и сламом, да се не би распознавало, но и поред свега тога, што су за ову тајну знала само њих двојица, власти је ипак пошао за руком да све то обелодани и њих стави с оне стране катанца.

Када је Милисав узет на одговор, изјавио је, како му се све нешто предказивало како неће добро проћи, јер му је, вели, све било нешто хладно око срца, а једне је ноћи уснио како је пукала пушка на њега и погодила га.



Све је то одмах био казао Стојадину, бојећи се да ће бити похватани, али га је овај обравао велети, како је он стари ђида, на кога су многе пушке пуцале, па му ништа нису могле.

Сем ове опасне крађе, одговарају и за дело крађе стоке из § 221. а) кривичнога закона.

Да би се што боље сазнала Стојадинова прошлост, комесар полиције у Сењском Руднику послао је уредништву фотографију његову, молећи све власти и приватне, да га извести, ако што знају да је где починио.

Стојадин је родом из Буљана у срезу параћинском, стар је 19 година, омамен, ћосав, црних и жмиравих очију.

Извештаје о Стојадину ваља слати комесару полиције у Сењском Руднику с позивом на акта Бр. 468.

Ноћу између 15. и 16. пр. м-ца око поноћи дошли су неки непознати зликовци из Падежа у срезу параћинском; један се од зликоваца пошпе на кућни кров, па се помоћу конопца спусти кроз окак у кућу Миленкову, ваљда у намери да својим друговима отвори врата од куће, те да тако сви заједно нападну на чељад и на Миленка, који се сматра као добар газда.

Но њихова злочиначка намера није могла успети. Још док се тај злочинац спуштао кроз окак, жена Миленкова чује то у соби, па пробуди мужа. По падању чађи из оака и овај се увери да има некога унутра, па зато скочи, истрча у кућу и ту нађе непозната човека са

револвером у руди. Овај зликовац одмах напери револвер на домаћина, али револвер не упали, јер му је (као што се доцније утврдио) осовина била испала.

Кад је Миленко видео да револвер не пали, појури на зликовца, дохвати се с њиме у коштац и почну се вући по кујни. У соби је спавао још и Миленков синовац, његова жена и брат. Док су се њих двојица хрвали, пристигне домаћининов синовац, младић од својих 20 година, те и он нападне на зликовца.

Видећи се у опасности, непознати зликовац из свег гласа повика: „Лом'те врата, ја погубохов овамо!“ Зликовци који су остали у авлији нападну тада прошпем и моткама на кујнска врата, али су ова, срећом, била врло јака, а изнутра су била затворена и гвозденим пречагама. Кад нису успели да разбију врата, почну пробијати зид и већ су га до чакма били пробили.

За то је време у кући настала вика за помоћ. Женско запомагање било је толико, да се



чуло чак на другом крају села. У том је синовац домаћининов успео у кујни да савлада зликовца, пошто га је сечицом секире ударио једном по глави, од чега је пао на земљу, а за тим га је са још неколико удараца по глави и грудима са свим дотукао.

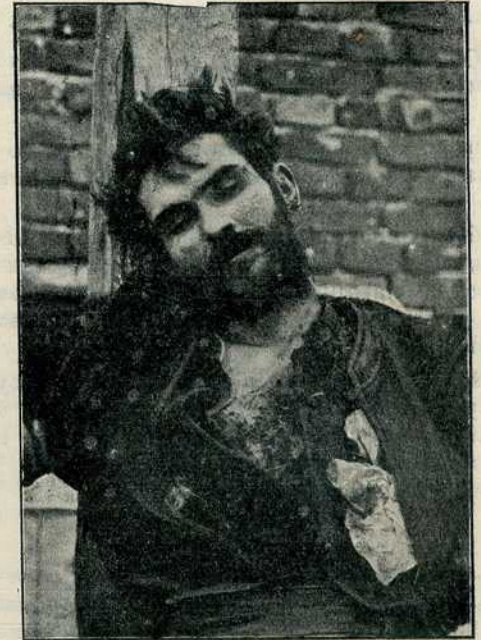
На вику нападнутих укућана, после кратког времена дотрчали су околни суседи. Пред кућом су затекли неколико зликоваца, али су ови успели, да побегну, користећи се густом помрчином, те их тако нико није могао ни познати.

Кад су суседи ушли у кућу Миленкову, непознати зликовац био је још неколико минута жив, али није хтео проказати ни своје име, ни својих другова, нх ко су ни од куда су.

Да би се утврдила идентичност овога лица и тако продужити даља истрага, начелник среза расинскога послао је уредништву фотографију леша, молећи да се она изнесе у листу, и да се затражи како од власти, тако и од приватних, ако би што знали ближе о лицу чији је ово леш, да му то одмах јаве, позивајући се на акта под Бр. 2874.

КО ЈЕ ОВО?

Ово лице, чији леш представља доња фотографија, било је ухваћено у Брестовцу (срез зајечарски), и изјавило је да се зове **Сретен Петровић**, родом из Врбице у срезу јасеничком округа крагујевачког, за тим је изјавило, да је у 1901. години осуђено на 20 година робије због убиства, и да је 13. децембра 1904. год. побегао са рада у Добричеву, у друштву са неким Алексом, циганином из Злота. Како општински суд јавља, Сретен је ноћу између 20. и 21. пр. м-ца покушао да бежи испред



општинског спроводника у Брестовцу, и том је приликом убијен. Сретен је био средњег раста, а на десној руци није имао палца. Да би се утврдило, да ли је Сретен изјавио право своје име и личне односе, као и то да није извршио још где какво казнимо дело, начелник среза зајечарскога послао је уредништву фотографију његовога леша, молећи све власти, а и приватне, да га у случају, ако би што ближе знали о овоме лешу, извести позивајући се на акта Бр. 3103.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код Милије Гроздића, земљоделца из Лапова, нађен је један златан сат са простим жутим ланцем. На средини горњег канка има утиснут монограм М. О. Нумера је сата 68172. Како је овај сат по свој прилици украден, начелник среза лепеничког скреће пажњу свима полицијским и општинским властима, а и приватнима, да га извести ако би што о овоме знали, а оштећени да му пошаље тужбу са тачним описом сата, позивајући се на акта Бр. 3681.